

Shalom 2: De Grote Opdracht

'Shalom' heeft alles te maken met de Grote Opdracht die Jezus ons gaf (Matt.28:19). Te vaak zien we hoe christenen, en soms hele denominaties, hun eigen kleur geven aan de opdracht om de wereld het Goede Nieuws te brengen en discipelen voor Jezus te maken. Opnieuw is dat het gevolg van Grieks in plaats van Hebreeuws denken. In zowat elke vertaling, buiten het Hebreeuws, vinden we in Matt.28:19 het woord 'dopen': "... door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, ..." (NBV). Bijna automatisch gaan we ervan uit dat dit 'dopen' verwijst naar de waterdoop. Hebreeuwse vertalingen spreken echter over 'onderdompelen'! Nu zullen ongetwijfeld velen argumenteren dat 'dopen' en 'onderdompelen' in wezen hetzelfde betekent. Dat is natuurlijk ook wel zo, maar laat mij toch trachten het onderscheid binnen de context van het zendingsbevel duidelijk te maken. De sleutel zit hem in het verschil tussen Grieks en Hebreeuws denken.

Onze Vlaamse culinaire traditie is bijzonder rijk en Bourgondisch. Dat, in combinatie met de buitengewone kwaliteit van het kalfsvlees dat we kopen in ons dorp in Roemenië, verzekert succes in de keuken. Wanneer we nu een mooi stuk kalfsvlees nemen en een kom met rode wijn, kunnen we daar twee verschillende dingen mee doen. We kunnen het vlees in de wijn 'dopen' en er meteen weer uithalen. Als we het nu afdrogen met een doek hebben we terug het oorspronkelijke stuk vlees. Er is niets veranderd. Wanneer we het echter 'onderdompelen' in de wijn en een nacht laten marinieren, verandert er wel iets. De wijn dringt door in elke porie van het vlees en nu heeft er wel een verandering plaatsgevonden. We hebben nog steeds hetzelfde stuk kalfsvlees, maar het ziet er anders uit, het ruikt anders en het smaakt anders. Hoezeer we het ook wrijven met een doek, we kunnen het niet meer terugbrengen in zijn oorspronkelijke toestand. Er is een blijvende verandering.

In het Engels wordt voor 'dopen' het werkwoord 'to baptize' gebruikt. In feite is dat geen Engels woord maar een 'ver-engelst' Grieks woord. Toen de King James vertaling van de Bijbel werd gemaakt, kregen de vertalers het verbod om het Griekse 'baptizo' te vertalen door het Engelse 'to immerse'. Dit heeft geleid tot nogal wat verwarring betreffende het concept van de doop. De doop in water is een essentieel onderdeel van de wedergeboorte (Hand.2:38), maar daarbij moeten we opmerken dat de discipelen enkel doopten in de autoriteit van Jezus. Het enige vers dat lijkt te spreken over een doop in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is Matt.28:19. Maar gaat dit vers wel over waterdoop?

De laatste woorden die Jezus tot zijn discipelen sprak voor Hij naar zijn Vader wederkeerde, kennen wij als de Grote Opdracht of het Zendingsbevel. Het is op zijn minst opmerkelijk dat een van de hoofdpunten in die opdracht te maken zou hebben met een eenmalige sacramentele handeling. Doorheen al het onderricht van Jezus zien we steeds hoe Hij een stap verder gaat dan wat enkel in het natuurlijke te zien is, en telkens weer wijst Hij op de diepere betekenis van de dingen. Zo zegt Hij dat de Torah (de Wet, of beter de Instructies of Lering) zegt dat moord verkeerd is, maar dat voor Hem in woede tekeer gaan tegen een broeder en hem 'dwaas' noemen gelijk staat aan moord. Zijn onderricht is ook steeds gericht op standvastigheid en getrouwheid op lange termijn, niet zozeer op een kortstondige, eenmalige beslissing. Jezus' parabels hebben dikwijls het gegeven dat vraagt om voortdurende

getrouwheid: “Dan zal de heer van die dienaar komen op een dag waarop hij het niet verwacht en op een tijdstip dat hij niet kent ...” (Matt.24:50), “Omdat de bruidegom op zich liet wachten ...” (Matt.25:5), “Na lange tijd kwam de heer van die dienaren terug ...” (Matt.25:19). Jezus kijkt niet uit naar overijverige dienaren maar naar getrouwe discipelen.

Laten we met dit alles in het achterhoofd de Grote Opdracht aan wat nader onderzoek onderwerpen. De Hebreeuwse versie van Matt.28:19 kan ons hierbij behulpzaam zijn:

“Daarom, ga en maak mensen van alle natiën (volkeren of etnische groepen) tot discipelen (Hebr.: talmidim) door hen onder te dompelen in de realiteit van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en leer hen alles te gehoorzamen wat Ik jullie geleerd heb.” (CJB).

Meteen vallen enkele verschillen op die in werkelijkheid niet zozeer een ander verhaal vertellen dan de traditionele versies, maar wel een ruimer beeld geven op wat Jezus zei en zeker een stuk dieper gaan.

Dat we mensen van alle natiën het Goede Nieuws moeten brengen is vrij duidelijk. God wil mensen van elke achtergrond, cultuur en huidskleur in zijn familie brengen. Daar horen dus zowel zakenmensen, politiciërs, fabrieksarbeiders en dokters bij als migranten, moslims, boeddhisten en zigeuners. Het is zo jammer dat onze kerken of gemeenten dikwijls zo weinig variëteit weergeven van rang, stand, cultuur en achtergrond.

Om de uitdrukking 'onderdompelen in de realiteit van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest' te begrijpen moeten we eerst het begrip 'discipel' aan wat nader onderzoek onderwerpen. Het Hebreeuwse woord voor discipel is 'talmid'. De twaalf leerlingen van Jezus werden 'talmidim' (meervoud van talmid) genoemd want Jezus zelf werd ook leraar en 'rabbi' genoemd. De relatie tussen de rabbi en zijn talmidim kan niet eenvoudigweg omschreven worden als de relatie tussen een leraar en zijn leerlingen. Opnieuw is het het Griekse beeld dat we hebben van wat een 'school' is, dat ons verblindt voor de volle betekenis van de relatie 'rabbi-talmid'. Een rabbi en zijn talmidim leefden samen, aten samen, werkten samen en woonden samen. Zij deelden hun leven met elkaar en zo ontstond er een relatie waarbij ervaring en informatie in beide richtingen werd uitgewisseld. De talmid leerde van de ervaring van de rabbi en de rabbi werd steeds weer door de talmid uitgedaagd het beste van zichzelf te geven. De profeet Samuël leefde op die manier samen met zijn talmidim en ook Jezus koos ervoor om zijn volgelingen op deze manier op te leiden. Die wijze van discipelschap was uiteraard veel intenser dan wat binnen een schoolsysteem, zoals wij dat in onze westerse cultuur kennen, gebeurt. Het leerproces was niet beperkt tot een lesrooster, maar ging vierentwintig uur per dag en zeven dagen per week door. De talmid werd voortdurend ondergedompeld in het leven, in de 'realiteit', van de rabbi. De nadruk lag niet in de eerste plaats op het doorgeven van kennis, maar veeleer op het overdragen van een levensvisie en het bewerkstelligen van een verandering van geestesgesteldheid. Bij het beëindigen van zijn opleiding had de talmid niet enkel meer intellectuele bagage, maar was hij ook getekend door zijn rabbi. De langdurige onderdompeling in de realiteit, de waarheid van de rabbi had een onomkeerbare verandering gebracht in het leven van de talmid. Dat is precies

wat Jezus heeft gedaan met zijn 'talmidim' en dat was ook de opdracht die Hij hen meegaf. Ga de wereld in en maak talmidim door hen onder te dompelen in mijn Realiteit waardoor ze niet enkel over Mij leren, maar voor de rest van hun leven veranderd worden en steeds meer op Mij gaan lijken.

In sommige van de oudste manuscripten die we van de evangeliën hebben, worden in de Grote Opdracht de Vader en de Heilige Geest niet vermeld. Betekent dit nu dat we enkel over Jezus moeten spreken met ongelovigen en de Vader en de Heilige Geest buiten de evangelisatie moeten houden? Integendeel! We kunnen de drie personen van God niet van elkaar scheiden en als los van elkaar staande individuen behandelen. In evangelisatie en discipelschap kunnen we onmogelijk over Jezus spreken zonder ook de Vader en de Heilige Geest erbij te betrekken. Jezus heeft ons door zijn leven de Vader getoond en na zijn hemelvaart heeft Hij ons de Heilige Geest als zijn plaatsvervanger gezonden. Zelfs wanneer we het zendingsbevel enkel zouden kennen in de versie waarin alleen Jezus wordt vermeld, kunnen we het toch niet in praktijk brengen zonder Vader en Heilige Geest een evenwaardige plaats te geven. We kunnen niet over het offer van Jezus spreken als we niet onderwijzen dat de Vader ook Rechter is en dat niemand kan voldoen aan zijn normen. Het zou nogal harteloos zijn om het zondeloze leven van Jezus als voorbeeld en maatstaf te nemen, als we daarbij niet de hoop van de inwonende Heilige Geest zouden geven die ons helpt te veranderen naar Jezus' beeld.

Nochtans hebben heel wat kerken en gemeenten hun 'specialiteit'. Sommigen leggen alle nadruk op het leven, sterven en opstaan van Jezus en blijven zo steken in het vertellen van verhalen over iemand die lang geleden en heel ver weg heeft geleefd. Dit leidt al gauw tot een irrelevant evangelie dat weinig voeling heeft met het praktische leven van elke dag in de westerse maatschappij. Anderen leggen de nadruk op de heiligheid van de Vader en hoe je eigenlijk hoort te leven als kind van God. Wanneer dit echter los komt te staan van het werk van de Zoon en de Heilige Geest, kan het snel vervallen tot wettiscisme. Weer anderen benadrukken de vrijheid die we hebben in de Heilige Geest. Wanneer die vrijheid echter niet getoetst wordt aan het Woord (Jezus), en wanneer de vreze des Here (Vader) ver weg is, degenerereert ze veelal tot 'wetteloosheid'. De wonderbaarlijke relatie die we mogen hebben met God vervalt dan tot een louter emotionele verliefdheid waarbij het vooral om de 'kick', de 'ervaring' te doen is. Hoewel elk van deze benadrukkingen op zichzelf niet fout zijn, schuilt het gevaar in hun onvolledigheid, hun gebrek aan balans. Vader, Zoon en Heilige Geest zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zij horen dan ook integraal deel uit te maken van onze evangelisatie en discipelschap. Als we hun interactie en eenheid niet zien, missen we de kern van de zaak.

Tenslotte willen we nog even stilstaan bij het woord 'realiteit'. In de meeste van onze vertalingen vinden we hier 'naam'. Het Griekse woord 'onoma' betekent inderdaad 'naam', maar dat zowel in letterlijke als in figuurlijke zin. Andere mogelijke vertalingen zijn 'autoriteit' en 'karakter'. In de context van Jezus' concept van discipelschap, het langdurig onderdompelen in het leven en de waarheid van Hemzelf, lijkt de betere vertaling 'karakter', of inderdaad, 'realiteit'. Het is interessant te weten dat in het Hebreeuws het woord 'waarheidsgetrouw' en 'realiteit' (echt) hetzelfde woord zijn (amiti). We zouden dus ook kunnen lezen: "en dompel hen onder in mijn Waarheid". Realiteit, karakter en waarheid, het zegt allemaal zoveel meer dan 'naam'. Het is niet anders, maar het gaat veel dieper! Net of de vertalers van onze Bijbel op veilig wilden

spelen en het meest neutrale woord gekozen hebben voor hun vertaling. Maar neen! Het gaat om het Karakter, de Waarheid en de Realiteit van God en om niets minder!

Het zedingsbevel, zoals we het in de Hebreeuwse versie lezen, houdt een perfecte balans tussen Vader, Zoon en Heilige Geest. Elk van de drie personen van de Godheid krijgt gelijke aandacht. Het verwijst ook niet specifiek naar de kortstondige handeling van de waterdoop, maar naar een langdurig proces van wandelen met God om daardoor een blijvende verandering in ons leven te bewerkstelligen. De opdracht luidt: dompel hen onder in de Realiteit van God!